

Služba za reviziju finansijskog poslovanja

Na osnovu člana 14. stav 1. Zakona o finansiranju političkih stranaka («Službeni glasnik BiH» broj 22/00) i člana 24. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka («Službeni glasnik BiH» broj 61/06) izdajem

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2005. GODINU LIBERALNO DEMOKRATSKE STRANKE

Broj: 09-07-6-922/07

Sarajevo, 5. juli 2007 godine

SADRŽAJ:

MIŠLJENJE REVIZORA.....	2
1. UVOD.....	3
2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE.....	3
3. OPIS REVIZIJE.....	3
Predmet revizije.....	3
Cilj revizije.....	4
Obim revizije.....	4
4. PRETHODNE REVIZIJE.....	4
5. NALAZI I PREPORUKE.....	4
5.1. NALAZI.....	4
5.2. PREPORUKE.....	6

MIŠLJENJE REVIZORA

- 1.1. Služba za reviziju finansijskog poslovanja u Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine izvršila je reviziju godišnjeg finansijskog izvještaja za 2005. godinu **Liberalno demokratske stranke**. Revizija je ispitivala primjenu Zakona o finansiranju političkih stranaka, od strane LDS.
- 1.2. Rukovodstvo stranke je odgovorno za finansijske izvještaje, postupanje u skladu sa zakonima i propisima i uspostavljanje efikasnog sistema internih kontrola.
Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje na osnovu revizije koju smo izvršili.
- 1.3. Reviziju smo obavili u skladu sa revizijskim standardima. Ovi standardi zahtijevaju da reviziju planiramo i izvršimo na način da prikupimo dovoljno dokaza koji nam, u razumnoj mjeri, pružaju garancije da je stranka postupala u skladu sa Zakonom o finansiranju političkih stranaka.
- 1.4. Revizija je na osnovu uzoraka ispitivala značajne transakcije koje potvrđuju iznose u finansijskim izvještajima, ocjenu računovodstvenih načela prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja, usaglašenost sa Zakonom o finansiranju političkih stranaka.

Smatramo da revizija koju smo izvršili pruža razumnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Utvdili smo da Liberalno demokratska stranka nije u izvještajnom periodu postupila u skladu sa odredbama člana 3. stav 2., člana 5. stav 1., člana 6., člana 8. stav 1. i člana 11. stav 3. Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Prema našem mišljenju, osim navedenog, revidirani finansijski izvještaji ukazuju da je Liberalno demokratska stranka u 2005. godini postupala u skladu sa Zakonom o finansiranju političkih stranaka.

1. UVOD

Služba za reviziju finansijskog poslovanja u Centralnoj izbornoj komisiji BiH je izvršila reviziju godišnjeg finansijskog izvještaja Liberalno demokratske stranke za 2005. godinu.

Revizija je preduzeta u skladu sa članom 14. stav 1. Zakona o finansiranju političkih stranaka i članom 24. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka.

Zbog činjenice da se revizija obavlja provjerama na bazi uzorka i da postoje ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ne budu otkrivene.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja LDS je iskazala ukupne prihode u iznosu od 173.066,67 KM, čija struktura je data u sljedećoj tabeli:

Red.br.	Vrsta prihoda	Iznos u KM	Učešće u Uk.prih. %
1	Članarina	3.847,00	2,22%
2	Prilozi fizičkih lica	745,00	0,43%
3	Prilozi pravnih lica	0,00	0,00%
4	Prihodi od imovine	22.223,00	12,84%
5	Prihodi od pr.lica	0,00	0,00%
6	Prihodi od poklona	0,00	0,00%
7	Prihodi iz budžeta	51.105,00	29,53%
8	Ostali prihodi	95.146,67	54,98%
	Ukupni prihodi:	173.066,67	100,00

U godišnjem finansijskom izvještaju politička stranka je iskazala ukupne rashode u iznosu od 130.066,77 KM.

2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE

Naziv političke stranke: Liberalno demokratska stranka. Skraćeni naziv stranke je LDS.
Politička stranka je registrovana 03.07.2000. godine u Kantonalnom sudu u Sarajevu, broj upisa R-1-2/00.

Sjedište političke stranke je u Sarajevu, ulica Maršala Tita 9/A.

Lica ovlaštena za zastupanje stranke: Lamija Tanović, predsjednik,

Tarik Potogija, generalni sekretar.

Lice ovlašteno za podnošenje finansijskih izvještaja za 2005. godinu je Tarik Potogija.

Organizacionu strukturu LDS prema podacima iz dodatne dokumentacije čine:

- Centralni ured LDS-a
- 45 odbora i povjerenstava
- Mladi Liberali

3. OPIS REVIZIJE

Predmet revizije su godišnji finansijski izvještaj LDS za 2005. godinu i to sljedećih organizacionih dijelova:

- Centralni ured LDS Sarajevo;
- Opštinski odbor LDS Sanski Most;
- Opštinski odbor LDS Jablanica.

Cilj revizije je da revizoru omogući da izrazi mišljenje o tome da li je LDS u izvještajnom periodu postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Obim revizije finansijskih izvještaja LDS obuhvata utvrđivanje usklađenosti finansijskih transakcija političke stranke sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, odnosno usklađenosti izvora finansiranja i načina trošenja sredstava, sa posebnim naglaskom na prihode iz budžeta, priloge fizičkih i pravnih lica i prihode od imovine.

4. PRETHODNE REVIZIJE

Revizija finansijskih izvještaja LDS obavlja se prvi put.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1. NALAZI

a) Na osnovu obavljene revizije utvrđeno je da je stranka postupala suprotno odredbama člana 3. stav 2. Zakona o finansiranju političkih stranaka.¹

Uvidom u Rješenje o upisu u sudski registar subjekta upisa broj: UF/I-779/00 od 05.06.2000. godine pravnog subjekta „SFINGA“ d.o.o Sarajevo utvrđeno je da je Liberalno demokratska stranka jedan od osnivača ovog subjekta sa udjelom u iznosu od 5.100,00 KM. Obzirom da je ovaj pravni subjekt registrovan kao društvo za vanjsku trgovinu, trgovinu na veliko i malo, ugostiteljstvo, proizvodnju i druge usluge sa pretežnom djelatnosti 55.100 –barovi, LDS je postupila suprotno odredbama člana 3. stav 2. Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Prema podacima iz finansijskog izvještaja (obrazac 3.c) i glavne knjige Centrale LDS utvrđeno je da je Liberalno demokratska stranka u periodu od 15.08.2005. do 31.12.2005. godine od upravitelja Kluba „Labirint“ primila sredstva na ime profita od poslovanja (Ugovor o vođenju poslova od 16.08.2005. godine) u iznosu od 22.223,00 KM, čime su prekršene odredbe člana 3. stav 2. Zakona o finansiranju političkih stranaka².

b) Na osnovu obavljene revizije finansijskih izvještaja, utvrđeno je da je stranka prekršila odredbe člana 5. stav 1. Zakona o finansiranju političkih stranaka.³

Utvrđeno je da je LDS primila priloge iz inostranstva od tri pravna lica u ukupnom iznosu od 26.964,48 KM, što je iskazano u sljedećoj tabeli.

Red.br	Naziv pravnog lica	Iznos priloga	Iznad limita
1.	Swedish International Liberal Centre	22.280,24	17.976,24
2.	Ivar Amundsen, Norveška	3.884,30	0,00
3.	ELDR Party	799,94	0,00
	Ukupno:	26.964,48	17.976,24

¹ Preduzeće u vlasništvu političke stranke može se baviti samo djelatnošću vezanom za kulturu ili izdavačku djelatnost.

² Iz dodatne dokumentacije Služba za reviziju nije mogla utvrditi da li je LDS klub „Labirint“ registrovala kao svoj ugostiteljski objekat ili je poslovala pod firmom „Sfinga“. Međutim, ostvaren je prihod od dobiti od preduzeća koje je po svojoj djelatnosti ugostiteljstvo.

³ Ukupan iznos jednokratnog priloga pravnih i fizičkih lica ne smije da premaši osam prosječnih neto plata prema zvaničnim podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine u jednoj kalendarskoj godini i ne smije da se dodjeljuje više od jednom godišnje. Prema podacima Agencije za statistiku BiH osam (8) prosječnih neto plata u 2004. godini iznosi 4.304,00 KM.

Obzirom da prema podacima Agencije za statistiku BiH osam (8) prosječnih neto plata u 2005. godini iznosi 4.304,00 KM utvrđeno je da je Liberalno demokratska stranka postupila suprotno odredbama člana 5. stav 1. Zakona o finansiranju političkih stranaka jer je primila prilog pravnog lica u iznosu koji je veći za 17.976,24 KM od zakonom dozvoljenog limita.

- c) **LDS je prekršila odredbe člana 6. Zakona o finansiranju političkih stranaka jer nije prijavila pojedinačne priloge fizičkih i pravnih lica čiji ukupan iznos premašuje 100,00 KM.**⁴

LDS nije iskazala prilog fizičkog lica u iznosu od 796,10 KM. Sredstva su primljena na transakcijski račun opštinskog odbora LDS Jablanica 21.05.2005. godine. Prilog nije evidentiran u poslovnim knjigama i nije iskazan na obrascima finansijskih izvještaja za 2005. godinu.

- d) **Na osnovu obavljene revizije finansijskih izvještaja, utvrđeno je da Liberalno demokratska stranka nije postupala u skladu sa odredbama člana 8. stav 1. Zakona o finansiranju političkih stranaka, odnosno da je primala zabranjene priloge.**⁵

Utvrđeno je da su opštinski odbori, čiji su finansijski izvještaji bili predmet revizije, koristili besplatno poslovne prostorije opština:

- opštinski odbor LDS Jablanica na osnovu odluke Načelnika opštine Jablanica koristi bez naknade poslovne prostorije opštine⁶;
- opštinski odbor LDS Sanski Most na osnovu rješenja Načelnika opštine Sanski Most koristi bez naknade prostorije opštine⁷.

Centralni ured LDS Sarajevo je primio zabranjene priloge u visini od 67.712,17 KM, jer nije imao obavezu da plati zakupninu Službi za zajedničke poslove Vlade Federacije BiH za korištenje poslovnih prostorija iz ranijih godina. Obaveze su isknižene na osnovu odluke Vlade FBiH.

LDS koristi poslovne prostorije u ul. Danijela Ozme br. 7 u Sarajevu, koje su u vlasništvu državnih organa, bez naknade, što nije u skladu sa članom 8. stav 1. Zakona o finansiranju političkih stranaka.

- e) **Na osnovu obavljene revizije finansijskih izvještaja, utvrđeno je da je stranka postupala suprotno odredbama člana 11. stav 3. Zakona o finansiranju političkih stranaka.**⁸

Finansijski izvještaji za 2005. godinu Liberalno demokratske stranke su sačinjeni na osnovu podataka o prihodima i rashodima Centralnog ureda stranke, čime nisu ispoštovane odredbe člana 3. Zakona o finansiranju političkih stranaka i odredbe Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“ 10/04).

- Finansijski izvještaj nije dostavljen za niže organizacione dijelove političke stranke što nije u skladu sa članom 6. stav 2. Pravilnika.
- LDS nije prijavila Centralnoj izbornoj komisiji BiH transakcijske račune:
 - 1990440001004727 kod ABS banke - opštinski odbor LDS Sanski Most,
 - 1011510000282766 kod PBS banke - opštinski odbor LDS Jablanica.

⁴ Ako ukupan iznos priloga jednog pravnog ili fizičkog lica premašuje 100 KM, ta uplata mora da se unese u finansijski izvještaj u skladu sa članom 11.

⁵ Državni, entitetski i kantonalni organi, organi opštinskih i mjesnih zajednica, javne institucije, javna preduzeća, humanitarne organizacije, preduzeća koja su po svojoj djelatnosti isključivo neprofitna, vjerske zajednice, kao i privredna udruženja u kojima uloženi javni kapital iznosi najmanje 25% ne mogu da finansiraju političke stranke.

⁶ Odluka br. 01-51-759/05 od 30.05.2005.godine.

⁷ Rješenje br. 03-23-8-2613/01 od 30.10.2001.godine

⁸ Politička stranka je obavezna da Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine podnosi finansijske izvještaje na obrascima koje je odobrila Centralna izborna komisija BiH.

- Opštinski odbori LDS-a Sanski Most i Jablanica su u 2005. godini ostvarili prihode u iznosu od 19.536,31 KM odnosno 11.579,10 KM. Liberalno demokratska stranka nije iskazala prihode ovih odbora na obrascima finansijskih izvještaja. Struktura prihoda ovih odbora je data u sljedećoj tabeli.

Red. br.	Vrsta prihoda	OO LDS Sanski Most	OO LDS Jablanica
1	Prilozi fizičkih lica	0,00	796,10
2	Prihodi iz budžeta opštine	19.500,00	10.775,00
3	Ostali prihodi- kamate	36,31	8,00
	Ukupni prihodi:	19.536,31	11.579,10

- Na obrascu priloga od pravnih lica iskazane su uplate koje su izvršili niži organizacioni dijelovi političke stranke na račun Centralnog ureda LDS-a. Obzirom da se ne radi o priložima pravnih lica isti nisu trebali biti iskazani na obrascu priloga pravnih lica.
- Na obrascu prihoda iz budžeta pogrešno su iskazana sredstva u iznosu od 1.000,00 KM uplaćena sa računa Ministarstva finansija i trezora BiH. Radi se o povratu takse za ovjeru političke stranke za Izbore 2004. godine.
- Liberalno demokratska stranka je u 2005. godini primila priloge lica iz inostranstva u ukupnom iznosu od 26.964,48 KM. Prilozi su u finansijskom izvještaju iskazani na obrascu 3. stavka ostali prihodi. Prema odredbama člana 14. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka, prilozi pravnih lica se iskazuju na obrascu 3-b.
- Obrasci troškova 4-1; 4-2 i 4-3 nisu popunjeni u skladu sa čl. 20, 21 i 22. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka. Prema Pravilnicima troškovi su trebali biti iskazani pojedinačno po dobavljačima, dok je politička stranka troškove iskazala zbirno po kontima. OO LDS Sanski Most je u 2005. godini prema podacima iz poslovnih knjiga imao rashode u iznosu od 10.962,69 KM, dok je OO LDS Jablanica ostvario ukupne rashode u iznosu od 10.770,00 KM, što nije iskazano u finansijskim izvještajima.
- Na osnovu podataka o budžetskim izdvajanjima dobijenim iz opština u Bosni i Hercegovini, utvrđeno je da Liberalno demokratska stranka nije prijavila prihode iz budžeta u ukupnom iznosu od 31.614,03 KM i to od opština: Ključ, Visoko, Travnik, Gračanica, Srebrenik, Žepče, Donji Vakuf i Kladanj. Finansijski izvještaji za ove organizacione odbore nisu dostavljeni niti su prijavljeni transakcijski računi.

Na osnovu obavljene revizije finansijskih izvještaja organizacionih dijelova političke stranke utvrđeno je da se, osim navedenog, LDS finansirala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

5.2. P R E P O R U K E :

Na osnovu uočenih nedostataka preporučuje se Liberalno demokratskoj stranci:

- *da postupa u skladu sa odredbama člana 3. stav 2., člana 5. stav 1., člana 6., člana 8. stav 1. i člana 11. stav 3. Zakona o finansiranju političkih stranaka;*

- *da definiše postupke i procedure internih kontrola vezanih za proces trošenja finansijskih sredstava;*⁹
- *da ustroji upravljanje gotovinom putem blagajne i uvede obavezu vođenja blagajničkih izvještaja na dnevnom nivou uz obavezne priloge (nalog uplate i nalog isplate; dokumenta na osnovu kojih se vrše isplate putem blagajne). Poslovanje blagajne treba urediti tako da se razgraniče dužnosti odobravanja isplate, evidentiranja i isplate gotovine uz prethodno definisanje visine blagajničkog maksimuma;*¹⁰
- *da uspostavi centralni registar članova.*

KOMENTAR

U ostavljenom roku, Liberalno demokratska stranka se dopisom očitovala na Preliminarni izvještaj o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja za 2005. godinu.

LDS je navela da nije davala u zakup prostorije kluba „Labirint“ već je „Labirint“ tretirala kao svoje prostorije u kojima je ostvarivala prihod od prodatih kafa i pića tokom sastanaka organa stranke i drugih stranačkih aktivnosti organizovanih u ovom prostoru. Ugovorom o vođenju poslova utvrđeno je da fizičko lice s kojim je sklopljen ugovor ima obavezu da uplaćuje profit od poslovanja Kluba u mjesečnom paušalnom iznosu od 5.000,00 KM. Po ovom osnovu LDS je ostvarila prihod koji je i iskazan na obrascima finansijskih izvještaja. Na zahtjev Centralne izborne komisije BiH Liberalno demokratska stranka je dostavila dodatnu dokumentaciju na osnovu koje je prihvaćena primjedba LDS na nalaz u kome je navedno da su prekršene odredbe člana 3. stav 1. Zakona o finansiranju političkih stranaka. Služba za reviziju je u tom dijelu izmjenila nalaz i u Izvještaj o reviziji ugradila da je stranka postupala suprotno odredbama člana 3. stav 2. Zakona o finansiranju političkih stranaka. Na osnovu dodatne provjere podataka djelimično je izmjenjen nalaz u kome je navedeno da je stranka postupala suprotno odredbama člana 5. stav 1. Zakona o finansiranju političkih stranaka. Utemeljene i argumentovane primjedbe su uvažene i ugrađene u Izvještaj o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja za 2005. godinu.

Ističemo da smo tokom obavljanja revizije imali dobru i korektnu saradnju sa zaposlenim u Centralnom uredu LDS-a, odgovornim osobama u opštinskim odborima i osobom ovlaštenom za finansijske izvještaje Liberalno demokratske stranke.

Hasida Gušić, šef Službe

Sanja Čabrilo, revizor

Semin Ramović, pomoćnik revizora

⁹ Računi nisu ovjereni od strane ovlaštene osobe prije isplate. Isplata i blagajnički izvještaji nisu ovjereni.

¹⁰ Blagajnički izvještaj OO LDS Jablanica je sačinjen za period 01.01.-31.12.2005. godine. OO LDS Sanski Most je u 2005. godinu imao 6 blagajničkih izvještaja. Centrala LDS-a blagajničke izvještaje nije sačinjavala do 01.05. 2005. godine (11.05.2005.) Knjigovodstvene evidencije nisu pravilno vođene. Knjiženja blagajničkih izvještaja nisu vršena pravilno. Umjesto 150,00 KM knjižen je ulaz od 1.500,00 KM, stanje blagajne na dan 11.05.2005. godine je iznosilo 44,20 KM dok je u glavnoj knjizi iskazano stanje od 4.475,39 KM (bl.izvještaj 11.05.2005). Stanje blagajne na dan 31.12.2005. godine je iznosilo -286,84 KM.